

लोक सेवा आयोग
नेपाल स्वास्थ्य सेवा, हेल्थ इन्स्पेक्सन समुह, सहायक दोश्रो तह, ग्रामीण स्वास्थ्य
कार्यकर्ता पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

समय : ४५ मिनेट

प्रश्न संख्या ५०

पूर्णाङ्क : १००

परीक्षा प्रणाली : वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग	परीक्षा	विषय	पूर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	समय	परीक्षा प्रणाली	उत्तीर्णाङ्क
१	लिखित	सेवा सम्बन्धी	१००	५०	४५ मिनेट	वस्तुगत बहुउत्तर	४०
२	अन्तर्वार्ता		२०				

द्रष्टव्य

१. पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशहरूबाट प्रश्न सोधिने छ ।
२. गल्ती गरेको प्रश्नोत्तरका लागि २० प्रतिशत अंक कट्टा गरिने छ ।
३. पाठ्यक्रम लागु हुने मिति : २०५६/९/९

लोक सेवा आयोग

नेपाल स्वास्थ्य सेवा, हेल्थ इन्स्पेक्सन समुह, सहायक दोश्रो तह, ग्रामीण स्वास्थ्य कार्यकर्ता पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

१. **स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकारी (General Health Information)**
  - सन् २००० सम्म “सवैको लागि स्वास्थ्यवारे जानकारी”, आधारभुत स्वास्थ्य, विरामी हुनुका विभिन्न कारणहरु, मुख्य मुख्य स्वास्थ्य समस्याहरु, स्वास्थ्य समस्याको पहिचान, प्राथमिकता निर्धारण, अभिलेख फारामहरु, मातृ शिशु स्वास्थ्य र आधारभुत प्रसुति सेवा
२. **जनसंख्या शिक्षा तथा परिवार नियोजन (Population Education and Family Planning)**
  - नेपालको जनसंख्या स्थिति, परिवार नियोजनका साधनबारे परामर्श, परिवार नियोजनका स्थायी र अस्थायी साधनहरु
३. **खोप (Immunization)**
  - कोल्डचेन, खोप तालिका, विभिन्न खोपहरु दिईने तरिका र गाउंस्तरीय कार्यक्रमको योजना
४. **भाडापखाला (Diarrhoea)**
  - भाडापखालाको परिचय, कारणहरु, जलवियोजन र रोकथाम
५. **आकस्मिक श्वास प्रश्वास रोग (Acute Respiratory Infection)**
  - परिचय, कारण र घरेलु उपचार
६. **पोषण (Nutrition)**
  - परिचय, खानेकुराबाट हुने असर, शरीरलाई चाहिने खानेकुरा र कुपोषण
७. **औलो तथा कालाजार (Malaria and Kala-azar)**
  - क. औलोको परिचय, रोगीको खोजी र रोग नियन्त्रण
  - ख. कालाजारको परिचय, सर्ने तरिका, लक्षण देखा पर्ने अवधि, चिन्ह र लक्षणहरु, रोकथामका उपायहरु
८. **क्षयरोग (Tuberculosis)**
  - परिभाषा, लाग्ने कारण, सर्ने तरिकाहरु, मुख्य लक्षण र अन्य लक्षणहरु, निदान, खोजी गर्ने तरिका र उपचार
९. **कुष्ठरोग (Leprosy)**
  - सर्ने तरिका, चिन्ह र लक्षण, प्रकार, सल्लाह र स्वास्थ्य शिक्षा
१०. **चर्म रोग (Skin Diseases)**
  - लुतो, दाद (फंगस), डण्डीफोर
११. **परजीवी अतिक्रमण (Parasitic Infestation)**
  - परिचय, किसिमहरु र उपचार
१२. **टाइफाइड (Typhoid)**
  - परिचय, चिन्ह, लक्षण र व्यवस्थापन

१३. यौन सम्पर्कबाट हुने रोग (Sexually Transmitted Diseases)
- यौन रोगहरू, एच.आई.भी./एड्स
१४. व्यक्तिगत सरसफाई (Personal Hygiene)
- परिचय र महत्व
१५. वातावरण र स्वास्थ्य (Environment and Health)
- स्वास्थ्यमा वातावरणको प्रभाव, वातावरण दुषित पार्ने कारणहरू, अव्यवस्थित फोहरमैला र फोहरपानी विसर्जन, खाल्डे चर्पी
१६. समुदायमा आधारित विशेष कार्यक्रमहरू :
- (क) महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका कार्यक्रम (FCHV Programme)
- (ख) गाउँघर क्लिनिक (PHC Outreach Clinic Programme)
१७. प्राथमिक उपचार (First Aid)
- परिचय र आवश्यकता
  - उपचार
  - ज्वरो (Fever)
  - चोटपटक र घाउ खटिरा (Wounds & Ulcer)
  - पोलेको (Burn)
  - रक्तश्राव (Bleeding)
  - सर्प आदिले टोकेको (Snake Bite etc.)
  - विष सेवन (Poisoning)
  - दांत र आंखाका सामान्य समस्याहरू (Common Eye & Dental Problems)

नमुना प्रश्नहरू

१. सुरक्षित मातृत्व भन्नाले के बुझिन्छ ?
(क) आमा र बच्चाको स्वास्थ्यको सामान्य हेरचाह
(ख) आमाको स्वास्थ्य जोखिममा नपारी आमा बन्ने उपाय
(ग) बच्चाको स्वास्थ्य जोखिममा नपारी बच्चा जन्माउने उपाय
(घ) आमा र बच्चाको स्वास्थ्य जोखिममा नपारी आमा हुने उपाय
२. परिवार नियोजन कार्यक्रम अन्तर्गत कुन चाहिँ पढेन ?
(क) भाडा पखाला (ख) श्वास प्रश्वास
(ग) (क) र (ख) दुवै (घ) कण्डम वितरण
३. भाडा पखाला भन्नाले कुन होइन ?
(क) २४ घण्टा भित्र ३ पटक पखाला भएको (ख) आउँ र भाडा पखाला
(ग) ज्वरो र भाडा पखाला (घ) सामान्य ज्वरो
४. बि.सि.जी. खोपको मात्रा कति हो ?
(क) ०.०१ मि.ली. (ख) ०.०५ मि.ली. (ग) ०.५ मि.ली (घ) ०.१ मि.ली.
५. ग्रा.स्वा.का.को काम कुन चाहिँ होइन ?
(क) हेल्थ पोष्टको प्रतिवेदन तयार गर्ने
(ख) हे.पो.वाट खोप लिइ गाउँमा जाने
(ग) प्रा.स्वा.से./गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन गर्ने
(घ) म.स्वा.स्व.से.लाई सघाउने

Full form of abbreviations:

ARI	Acute Respiratory Infection
CDD	Control of Diarrhoeal Disease
EPI	Expanded Programme on Immunization
IEC	Information, Education and Communication
STD	Sexual Transmitted Disease
HIV	Human Immune Virus
AIDS	Acquire Immune Deficiency Syndrome
PHCC	Primary Health Care Center
HP	Health Post
SHP	Sub Health Post
HMIS	Health Management Information System
FP	Family Planning
FCHV	Female Community Health Volunteer
MCHW	Maternal Child Health Worker
TBA	Traditional Birth Attendant
PID	Pelvic Inflammatory Disease
P/V	Per Vaginal